

ULYKKER INDENFOR GODSCHAUFFØR OMRÅDET

Baggrund

Undersøgelser på lager- og transportområdet har vist, at beskrivelsen af hændelsesforløbet ved udfyldelse af den lovpligtige anmeldelse af en arbejdsulykke til Arbejdstilsynet ofte er meget kortfattet og kun giver mening for dem, der i forvejen ved, hvad der er sket.

Dermed bliver grundlaget for en nærmere vurdering af årsager til en ulykke mangelfuld, og muligheden for at gøre en målrettet og forebyggende indsats for at undgå gentagelser af ulykken bliver begrænset.

En mangelfuld beskrivelse af hændelsesforløbet vil endvidere være et problem i tilfælde af, at der skal tilkendes en erstatning til den tilskadekomne.

Nyt værktøj

BAR – transport og engros har derfor udgivet en værktøjskasse, der som sit hovedformål har at bidrage til en bedre årsagsbeskrivelse/-analyse internt i virksomheden med henblik på den forebyggende indsats.

Værktøjerne har som udgangspunkt, at det er i virksomheden, hvor ulykken er sket eller kunne ske, at de skal anvendes.

Afhængig af virksomhedens størrelse, organisering, tradition mm., vil der fra virksomhed til virksomhed være forskellige måder at behandle en arbejdsulykke. Under alle omstændigheder vil det være en styrke, hvis virksomheden på forhånd har gjort sig klart, hvem der sikrer, at en ulykke beskrives, anmeldes og vurderes.

De typiske ulykker

De typiske ulykker indenfor godschaufførernes område er:

- Ergonomiske belastning af specielt ryg og skulder ved af- og pålæsning af gods, hvor adgangsveje og afsætningssteder er ujævne, glatte og lignende. Her skal der anvendes stor kraft til træk og skub
- Ergonomiske belastning af specielt ryg og skulder ved udførelse af redningsaktioner under manøvrering af ustabilt gods. Uforudsete belastninger/påvirkninger
- Fald fra bagsmækklift under brug af manuelle eller elektriske løftevogne
- Klemningsskader på fod og ankel ved påkørsel af vægge, søjler, autoværn mm. under brug af løftevogn
- Fald, forvridding af ryg/skulder under af- og pårigning af presenning på trailer/lastvogn
- Forstuvning af fod ved nedstigning fra førerkabine eller ved spring ned fra køretøj - stor højde.

Risikomomenter overses

Hovedparten af arbejdsulykker på chaufførområdet sker under lastning og losning af gods. Kendetegnet for denne arbejdssituation er, at arbejdet ofte udføres under forskellige forhold fra gang til gang.

Ofte arbejdes der under meget trange forhold, f.eks. inde i vognkasse, på bagsmækelevator og på lagerareal, hvor andre også færdes.

Der er derfor behov for særlig agtpågivenhed og et godt overblik over risikomomenterne, hvis farlige situationer skal undgås. Som eksempler på risikomomenter kan nævnes:

- Anvendelse af tekniske hjælpemidler som. f.eks. elektriske løftevogne. Disse anvendes ofte af mange forskellige personer, og vedligeholdelsesstandarder er ukendt, ligesom løftevognens funktion og justering kan variere

- Aflæsseforhold under primitive forhold med ujævnt og skrånende underlag
- Dårlige adgangsveje ved afsætning af gods gør det ikke muligt at anvende tekniske hjælpemidler
- Paller med gods og stykgods varierer i vægt, fysisk størrelse, stabiliteten af godset, pallernes kvalitet osv. På den måde kan flytning af gods i mange tilfælde være meget forskellig fra gang til gang.

Omfanget af disse risikomomenter skal naturligvis i første omgang søges reduceret.

Dernæst er der til stadighed behov for dialog mellem afsender, transportør og modtager af gods, således at man undgår at eksportere farlige situationer videre til næste led i logostikkæden. Chaufførerne bliver tabere i den sammenhæng, fordi de er det led i kæden, hvor leverancen til modtager afhænger af dem.

Instruktion og oplæring

Instruktion og oplæring med fokus på at se, hvor de farlige situationer kan opstå, er et meget væsentligt element i at forudse situationer, som kan udvikle sig til ulykker.

I betragtning af hovedparten af ulykkerne på chaufførområdet sker, mens lastvognen holder stille, så er der behov for at være opmærksom på arbejde med bl.a.

- Af- og pårigning af pressenning/gardin på trailer/lastvogn
- Brug af bagsmæklift og løftevogn
- At sikkerhedsfodtøj anvendes
- At arbejdet planlægges, så der ikke skal løbes unødigt risiko.

”Det gode sagsforløb”

Sikkerhedslederen, eller den der varetager sikkerhedslederens opgaver, er naturligt en central person til at sikre ”det gode sagsforløb”, der generelt indeholder følgende elementer:

- Hændelsesforløbet beskrives så hurtigt som muligt af sikkerhedsgruppen sammen med den tilskadekomne og eventuelt andre involverede. Brug af foto eller tegninger vil være en stor styrke som et supplement til beskrivelsen.
- Ulykkens årsag vurderes af sikkerhedsgruppen sammen med den tilskadekomne og eventuelt andre involverede. Denne vurdering er meget central, idet den er grundlag for, at lignende ulykker undgås i fremtiden.
- Forebyggende handlinger besluttet af sikkerhedsgruppen og/eller sikkerhedsudvalget.
- Den lovpligtige anmeldelse og opsamling af informationer til intern statistik varetages af en central person (sikkerhedsleder eller administrativ medarbejder).

Værktøjerne understøtter ovennævnte elementer og dermed "det gode sagsforløb".

Tegninger som inspiration

Som noget nyt i arbejdet med at forebygge ulykker indeholder værktøjskassen dette hæfte, hvor typiske årsager til ulykker på en let tilgængelig måde er illustreret ved hjælp af tegninger.

Tegningerne er tænkt som inspiration til at sikre flere indfaldsvinkler i vurderingen af mulige årsager. Det er her vigtigt at fokusere på årsager – ikke skyldige! Begreber som "Det var et hændeligt uheld" eller "Det var også min egen skyld" bør så vidt muligt undgås, idet det kan blokere for at vurdere en mulig forebyggende indsats.

Nærved ulykker/risikovurdering

Værktøjerne kan også anvendes i det forebyggende arbejde med registrering af nærved ulykker eller risikovurdering, og specielt tegningerne vil på en ny måde kunne åbne op for at se farlige områder og situationer, som man ellers har vænnet sig til i hverdagen.

Det vil være muligt for virksomheden at gennemføre kampagner, hvor en eller flere af tegningerne anvendes med det formål, at medarbejderne ser deres egen situation på en let tilgængelig måde.

Den mere konkrete beskrivelse af, hvorledes de enkelte værktøjer anvendes, er beskrevet i vejledningen "Sådan anvendes værktøjerne", som kan findes på BAR transports hjemmeside sammen med de øvrige værktøjer.

www.bartransport.dk

MANGLENDE VIDEN OM SIKKERHED

AF- OG PÅLESSEFORHOLDENE

Manglende kendskab til risici

Eksempler

- Føre for at falde ned fra bagekædetraller
- Føre for ubalanceret og tungt afbasserhjul på hjulene, som i øst. Ikke kan bremse
- Føre for angrebende støder (7 aks, vrid i ryggen) ved håndtering af tungt gods
- Risiko for at komme i klemme ved kører med løst gods på lager/terminal, - særlig risiko for faldstøder
- Føre for rygstøder/efthækkende ved "redningsarbejde", når gods skubes eller bliver udsat
- Føre for at få noget højt over faldstøder eller en løftvogn, der kører over foden

Alarmsignaler

- Risiko for at chaufføren foretager uovervejende handling i trafikken eller under afbasseringen, når der opstår forhindringer, og det opleves som et pres, at godset alligevel skal nå frem til kunden til aftalt tid.

Manglende kendskab til sikker frangingsmåde

Eksempler

- Vær forsigtig - især når du anvender en fremmed/ukendt løftvogn
- Brug aldrig defekte eller usikre tekniske hjælpemidler - og husk at give besked, hvis der opstår fejl
- Brug rigtig løfte teknik og hjælpemiddel - eller lad være at løfte!
- Kan ikke hurtigere end du har trænet dig til at gøre det. Vær forsigtig ved bølning og fremstøder med høje paller
- Sikre sig, at godset er foroverligt på pallen inden du løfter det!
- Læs godset, så det ikke forskydes sig under transport
- Vær opmærksom på hullerne (huller, skæbende faldstøder, skæbende søjler, m.m.) - måske er der behov for hjælp fra andre ved afbasseringen
- Du skal vide, hvordan du får hjælp, hvis du kommer gift af trail (enten selv kommer til skade eller støder andre f.eks. ved trafikale forhold)
- Vær realistisk i vurderingen af, hvad du kan gøre og indlæg en nødvendig aktivitet i samarbejde eller hos en plan før, hvordan eventuelt forhindringer indhentes.

ARBEJDETS PLANLÆGNING OG UDFØRELSE

Typiske årsager til ulykker indenfor godschaufførområdet

KØRETØJERNES INDRETNING

Uønskelige udstigningsforhold - der er langt ned

HOLDNINGER TIL SIKKERHED

Færdige varer og metoder accepteres

Ignerer kendte farer

MANGLENDE STABILITET AF PAKKET GODS ELLER SVÆRT HÅNDETLIGT GODS

Godset har forskubbet sig under transport

Godset er ikke foroverligt (afbasset) (opadret fast)

TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

Manglende vedligeholdelse

Manglende kendskab til korrekt brug

Brug af "ukendt/fremmed" hjælpemiddel

AF- OG PÅLÆSSEFORHOLDENE

Dårlige (hullede, ujævne og rodede) adgangsveje

Glatte adgangsveje (f.eks. pga. is, sne eller fugtige gulve)

Dårlige aflæsseforhold

Dårlige forhold omkring afsætningsstedet (lager/reoler)

MANGLENDE VIDEN OM SIKKERHED

Manglende kendskab til risici

Eksempler:

- Fare for at falde ned fra bagsmækkelevator
- Fare for ulykker ved brug af dårlige tekniske hjælpemidler, som f.eks. ikke kan bremse
- Fare for ergonomiske skader (f.eks. vrid i ryggen) ved håndtering af tungt gods
- Risiko for at komme i klemme ved kørsel med løftevogn på lager/terminal, - særlig risiko for fodskader
- Fare for rygskader/løfteskader ved "redningsaktion", når gods skrider eller bliver ustabil
- Fare for at få noget tungt over fødderne eller en løftevogn, der kører over foden
- Alenearbejde
- Risiko for at chaufføren foretager uoverlagt handling i trafikken eller under aflæsningen, når der opstår forsinkelse, og det opleves som et pres, at godset alligevel skal nå frem til kunden til aftalt tid.

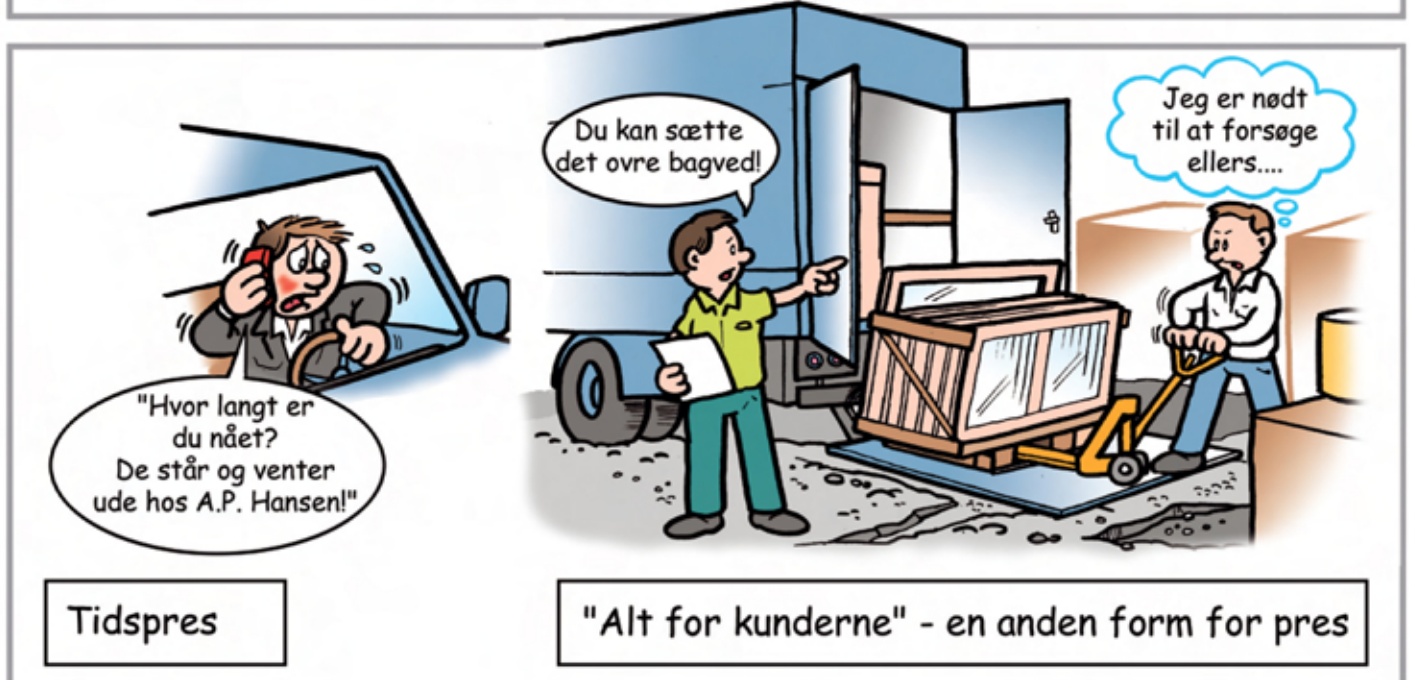
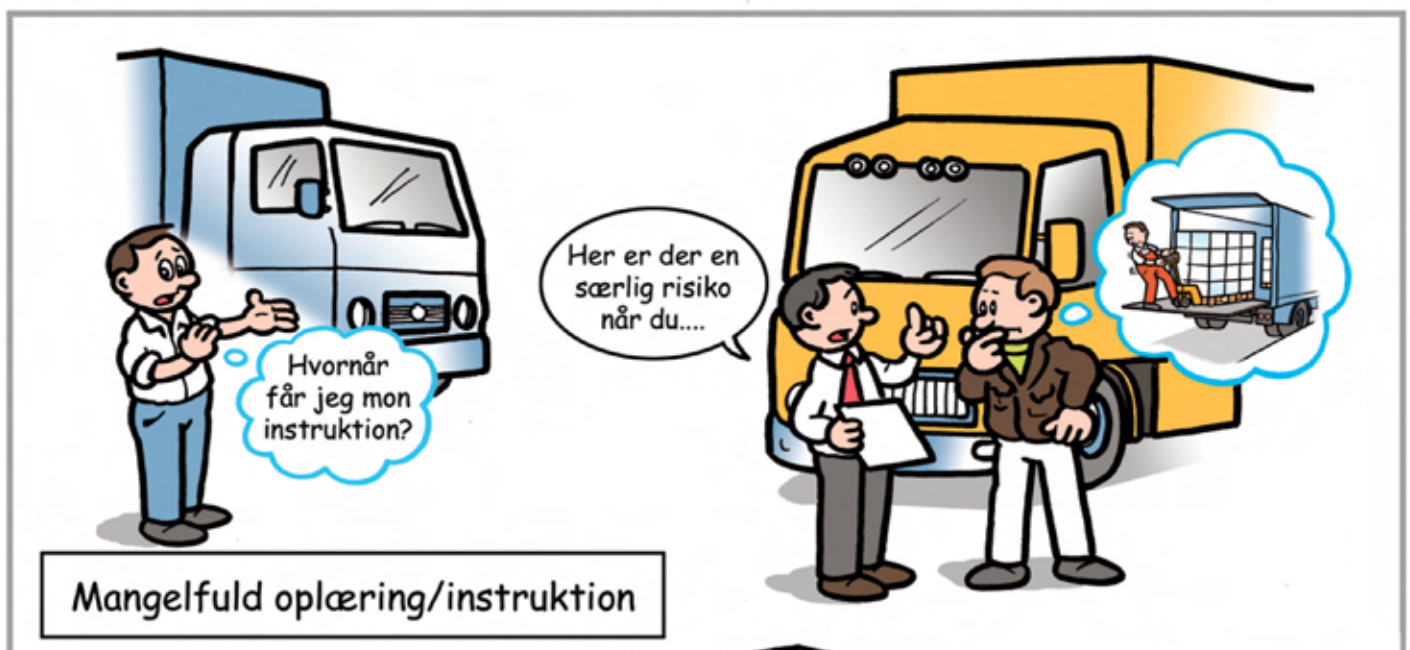
Manglende kendskab til sikker fremgangsmåde

Eksempler:

- Vær forsigtig, - især når du anvender en fremmed/ukendt løftevogn
- Brug aldrig defekte eller uegnede tekniske hjælpemidler, - og husk at give besked, hvis der opstår fejl
- Brug rigtig løfteteknik og hjælpemiddel- eller lad være at løfte!
- Kør ikke hurtigere end du har kontrol over køretøjet. Vær især forsigtig ved bakning og fremadkørsel med høje paller
- Sikre dig, at godset er forsvarligt pakket på pallen inden du læsser det
- Læs godset, så det ikke forskubber sig under transport
- Vurdér aflæsseforholdene (huller, skrånende flader, kantsten, sne/is osv.), - måske er der behov for hjælp fra andre ved aflæsningen
- Du skal vide, hvordan du får hjælp, hvis du kommer galt af sted (enten selv kommer til skade eller skader andre f.eks. ved trafikuheld
- Vær realistisk i vurderingen af, hvad der kan nås og indlæg om nødvendigt ekstra tid i køreplanen eller hav en plan for, hvordan eventuel forsinkelse indhentes.

ARBEJDETS PLANLÆGNING OG UDFØRELSE

KØRETØJERNES INDRETNING

Gardin (presenning) er vanskelig at flytte.
(Foregår ofte i 3-4 m højde)

Intet rækværk på læssebagsmæk

Vanskelige adgange til vognkassen når lastbiler uden læssebagsmæk ikke holder ved rampe

Vanskelige udstigningsforhold - der er langt ned

HOLDNINGER TIL SIKKERHED

Det plejer jo at gå godt!

Den skal jeg nok klare!

Farlige vaner og metoder accepteres

Ignorerer kendte farer

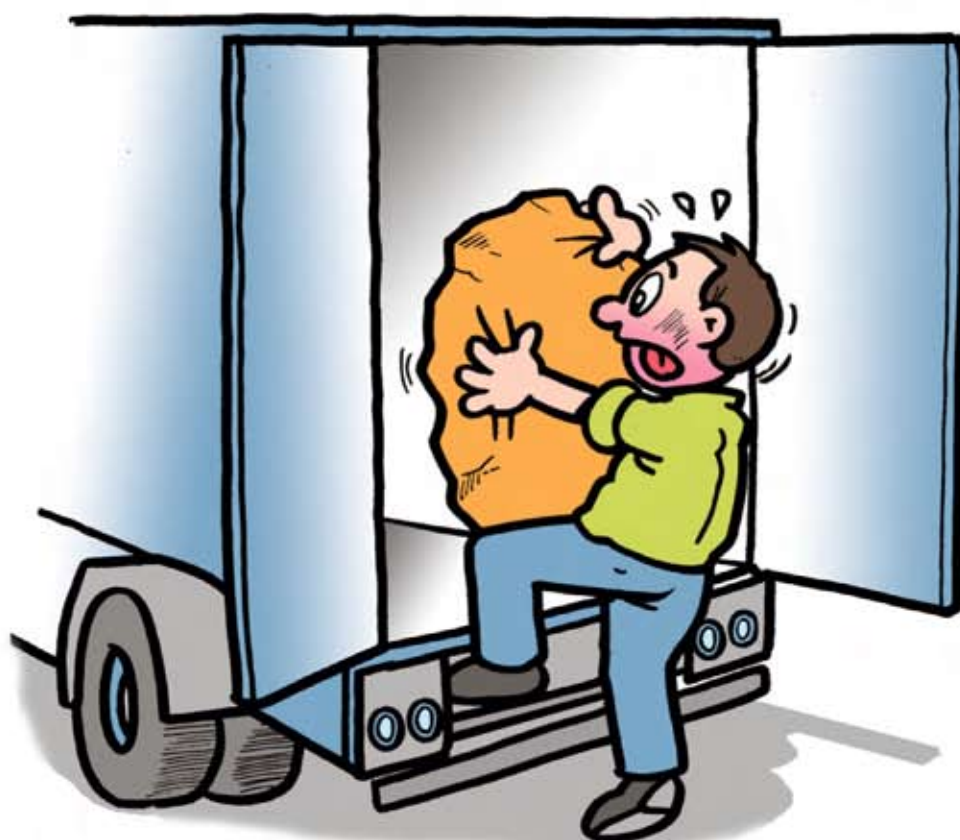
Manglende brug af sikkerhedsfodtøj

MANGLLENDE STABILITET AF PAKKET GODS ELLER SVÆRT HÅNÐTERLIGT GODS

Godset er pakket forkert på pallen (f.eks. skævt eller tunge ting øverst)

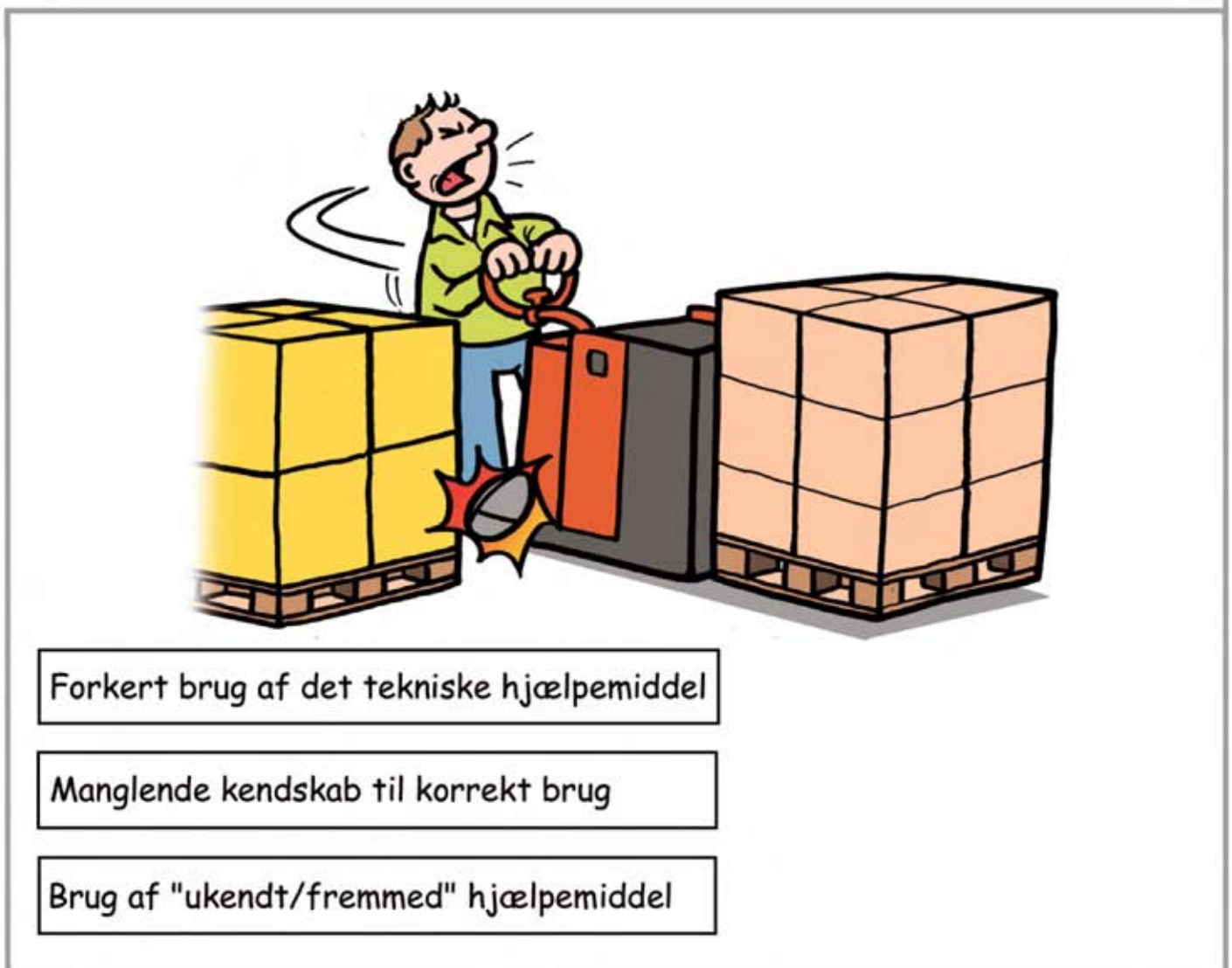
Godset har forskubbet sig under transport

Godset er ikke forsvarligt pålæsset (spændt fast)

Godsets vægt eller form gør det vanskeligt at håndtere på en forsvarlig måde

TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem deres faglige organisationer

Du finder Branchearbejdsmiljørådet for transport og engros på følgende adresser:

Fællessekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdsgiversekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C
Tlf.: 70 12 12 88
www.at.dk

På www.bartransportogengros.dk finder du supplerende materialer og links til relevante hjemmesider med yderligere information.

Vejledningen kan købes gennem:

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf.: 39 16 52 30

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Branchearbejdsmiljørådet for transport og engros

Layout: Søren Sørensens Tegnastue
Tryk: PrintDivision
ISBN nr. 87-90994-56-6
Varenr. 122057. 1. udgave 2009

